

A Descriptive Content Analysis on Publications in Reciprocal Teaching Technique

Mehtap Çifçi^{1,a,*}, Şenel Elaldi^{1,b}

¹Faculty of Education, Sivas Cumhuriyet University, Sivas, Türkiye

*Corresponding author

Research Article

Acknowledgment

History

Received: 01/07/2023

Accepted: 30/10/2023

This paper was checked for plagiarism using iThenticate during the preview process and before publication.

Copyright © 2017 by Cumhuriyet University, Faculty of Education. All rights reserved.

ABSTRACT

This study aimed to reveal the trends in a comprehensive and holistic manner by classifying the research conducted between 1984 and 2023 using the reciprocal teaching technique in terms of citation information, year, subject area, research model, sample size, sample group, data collection tools and data analysis methods. The study adopted a descriptive-content analysis method to examine in detail the scientific studies conducted from the historical process of the reciprocal teaching technique (1984) to the present (2023). The universe of the research consisted of 41 scientific studies including theses, articles, reports, and abstracts published on the reciprocal teaching technique between 1984 and 2023. Of these studies, 21 were articles, 7 were doctoral dissertations, 4 were master's thesis, 4 were reports, 4 were abstracts and 1 was a book chapter. The "Publication Classification Form" developed by the researchers was used. The study used content analysis. The distribution of studies in the field of the Reciprocal Teaching Technique according to publication years indicated a significant increase as of 2018. The study determined that most of the studies were carried out on learning models and special education according to the subject areas, which can be explained by the fact that the reciprocal teaching technique was generally used to focus on reading comprehension skill. Further, the findings highlighted that most of the studies were conducted with participants between 31 and 100 according to sample size, and that most of the studies used quasi-experimental designs as the quantitative method, and the review and explanatory sequential designs as the qualitative method. The researchers suggest that studies in the field of the Reciprocal Teaching Technique can be diversified.

Keywords: Education, reciprocal teaching technique, reading skill, trend, descriptive content analysis

Karşılıklı Öğretim Tekniği ile İlgili Bilimsel Çalışmaların Betimsel İçerik Analizi

Bilgi.

*Sorumlu yazar

Süreç

Geliş: 01/07/2023

Kabul: 30/10/2023

Bu çalışma ön inceleme sürecinde ve yayımlanmadan önce iThenticate yazılımı ile taranmıştır.

Copyright

This work is licensed under Creative Commons Attribution 4.0 International License

Öz

Bu çalışmada, 1984-2023 yılları arasında karşılık öğretim tekniği kullanılarak yapılan araştırmaların künye bilgisi, yıl, konu alanı, araştırma modeli, örneklem büyüklüğü, örneklem grubu, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemleri açısından sınıflandırılarak kapsamlı ve bütüncül bir şekilde eğilimlerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Çalışma, karşılıklı öğretim tekniğinin tarihsel sürecinden (1984) günümüze kadar (2023) yapılan bilimsel çalışmaları detaylı olarak incelemek amacı ile nitel araştırma yöntemlerinden betimsel-içerik analizi deseni ile tasarlanmıştır. Araştırmanın evrenini, 1984-2023 arasında karşılıklı öğretim tekniği ile ilgili yayımlanmış olan 41 adet tezler, makaleler, raporlar ve tebliğler gibi bilimsel çalışmalar oluşturmaktadır. Bu çalışmaların, 21'i makale, 7'si doktora tezi, 4'ü yüksek lisans tezi, 4'ü rapor, 4'ü bildiri ve 1'i ise kitap bölümüdür. Çalışmada araştırmacılar tarafından geliştirilen "Yayın Sınıflama Formu" kullanılmıştır. Araştırmanın veri analizinde nitel veri analiz yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. Karşılıklı öğretim tekniğine yönelik çalışmaların yıllara göre dağılımı incelendiğinde 2018 yılı itibarıyla önemli bir artış olduğu bulunmuştur. Konu alanlarına göre araştırmalar incelendiğinde en fazla öğrenme modelleri ve özel eğitim alanı ile ilgili çalışmaların yürütüldüğü tespit edilmiştir. Bu durum, karşılıklı öğretim tekniğinin okuduğunu anlama becerisine odaklanması ile açıklanabilir. Çalışmalar, örneklem büyüklüğü açısından incelendiğinde 31-100 arası öğrenci ile daha çok çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca araştırma modeline göre çalışmalar incelendiğinde nicel boyutta en fazla yarı deneysel, nitel boyutta derleme ve açıklayıcı sıralı desen kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, karşılıklı öğretim tekniği ile ilişkili yapılan çalışmaların çeşitlendirilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, karşılıklı öğretim tekniği, okuma becerisi, eğilim, betimsel içerik analizi

^a mehtapcifci@cumhuriyet.edu.tr

^{id} <https://orcid.org/0000-0002-5541-891X>

^b seldi@cumhuriyet.edu.tr

^{id} <https://orcid.org/0000-0003-0780-4207>

How to Cite: Çifçi, M., & Elaldi, Ş. (2024). Karşılıklı öğretim tekniği ile ilgili bilimsel çalışmaların betimsel içerik analizi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 13(1): 56-65.

Giriş

Okuma becerisi tüm öğrencilerin kazanması beklenen temel akademik beceriler arasında yer almaktadır. Okuma becerisi; kelimeyi çözümüleme ve anlama olmak üzere iki temel boyuttan oluşmaktadır (Lewis & Doorlag, 1983). İyi bir okuyucu olabilmek için metni doğru bir şekilde çözümleyerek anlamlandırmak gerekmektedir (Güldenöglü, 2008).

Özel gereksinimli ya da tipik gelişim gösteren öğrencilerin okuma becerilerini geliştirmek ve desteklemek için alanyazında yaygın olarak kullanılan yöntemlerden birisi de karşılıklı öğretim tekniğidir. Karşılıklı öğretim tekniği, Anne Marie Palincsar tarafından 1984 yılında geliştirilmiştir. Karşılıklı öğretim yeterli okuma performansına sahip olan ancak zayıf anlama düzeyinde olan öğrenciler için uygun bir tekniktir (Le Fevre vd., 2003). Palincsar ve Brown (1984) tarafından karşılıklı öğretim tekniği bileşeni olarak; tekniğin dört ana basamağı olan, tahmin etmek, açıklamak, soru sormak, özetlemek basamaklarının öğretimi ve uygulaması, uygulama aşamasında öğrenci ve öğretmen arasında olumlu iletişim kurma, aşamalı olarak desteğin geri çekilmesi şeklinde üç bileşenden oluştuğunu ifade etmişlerdir. Stricklin (2011), öğrencilerin karşılıklı öğretim sayesinde okumaktan korkmadığını ve eğlenerek yeni bilgiler öğrenmeye istekli, iş birliği içinde çalışmayı öğrenen öğrenci profillerinin oluştuğunu vurgulamaktadır.

Alanyazında karşılıklı öğretim tekniği kullanılarak yapılan birçok çalışma bulunmaktadır (Blazer, 2007; Bottomley & Osborn, 1993; Clark, 2003; Oczkus, 2010; DiLorenzo, 2010; Kula, 2018, 2021; Lundberg & Reichenberg, 2011; Palincsar, 1987; Palincsar & Brown, 1984). Ayrıca karşılıklı öğretim tekniği kullanılarak yapılan çalışmaları bir arada derleyen Rosenshine ve Meister (1993) 19 deneysel çalışma ile Clearinghouse (2013) ise 1989-2013 yılları arasında öğrenme güçlüğü konusuna odaklanan 54 çalışma üzerine araştırmalar yapmıştır. Ancak bu çalışmalar incelendiğinde deneysel ve öğrenme güçlüğüyle ilgili araştırmalar olup bir kısmının doğrudan karşılıklı öğretim tekniği ile ilgili olmadığı görülmektedir. Bu araştırma ise doğrudan karşılıklı öğretim tekniği ile ilgili ulaşılabilen tüm çalışmaları inceleyerek bütünsel bir bakış açısı sunmayı hedeflemektedir. Farklı bir bakış açısı ilgili alana katkı sağlamak hedefinde olan ilgili çalışma bu yönleri ile önem arz etmektedir.

Bu çalışmada 1984-2023 yılları arasında karşılıklı öğretim tekniği kullanılarak yapılan araştırmaların künye bilgisi, yıl, konu alanı, araştırma modeli, örneklem büyüklüğü, örneklem grubu, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemleri açısından sınıflandırılarak kapsamlı ve bütüncül bir şekilde eğilimlerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır:

1. 1984-2023 yılları arasında karşılıklı öğretim tekniği alanındaki çalışmaların künye bilgisi dağılımı nasıldır?

2. 1984-2023 yılları arasında karşılıklı öğretim tekniği alanındaki çalışmaların yıllara göre değişimi nasıldır?

3. 1984-2023 yılları arasında karşılıklı öğretim tekniği alanındaki çalışmaların konu alanı dağılımı nasıldır?

4. 1984-2023 yılları arasında karşılıklı öğretim tekniği alanındaki çalışmaların araştırma modeli dağılımları nasıldır?

5. 1984-2023 yılları arasında karşılıklı öğretim tekniği alanındaki çalışmaların örneklem sayısal dağılımı ve grupları nasıldır?

6. 1984-2023 yılları arasında karşılıklı öğretim tekniği alanındaki çalışmaların kullanılan veri toplama aracına göre dağılımı nasıldır?

7. 1984-2023 yılları arasında karşılıklı öğretim tekniği alanındaki çalışmaların veri analizi yöntemi dağılımları nasıldır?

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu araştırma, karşılıklı öğretim tekniğinin tarihsel sürecinden (1984) günümüze kadar (2023) yapılan bilimsel çalışmaları detaylı olarak incelemek amacı ile nitel araştırma yöntemlerinden betimsel-içerik analizi deseni ile tasarlanmıştır. Betimsel-içerik analizi, belirli bir konu ile ilgili ancak birbirinden bağımsız yapılan çalışmaların derinlemesine incelenmesine bağlı olarak; bu çalışmaların eğilimlerini, çıktılarını ve yansımalarını sistematik bir şekilde ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu yönüyle betimsel-içerik analizi, birbirlerine benzeyen veya farklı verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirerek okuyucunun anlayacağı biçime dönüştürme olarak tanımlanabilir (Bauer, 2003; Çifçi & Ersoy, 2021; Dere & Ateş, 2023; Fraenkel & Wallen, 2000; Sözbilir vd., 2012; Ültay vd., 2021).

Araştırma Evreni

Araştırmanın evrenini, 1984-2023 arasında karşılıklı öğretim tekniği ile ilgili yayımlanmış olan tezler, makaleler, raporlar ve tebliğler gibi bilimsel çalışmalar oluşturmaktadır. Karşılıklı öğretim tekniği ile ilgili ilk bilimsel çalışmanın 1984 yılında yayımlanmasından dolayı 1984 başlangıç yılı olarak referans alınmıştır.

Araştırmanın evren seçiminde amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Bu çalışmada da önceden araştırmacılar tarafından belirlenmiş bir dizi ölçüt belirlenmiştir (Marshall & Rossman, 2014). Araştırmanın ölçütü, "Google Scholar, ERIC, Web of Science, EBSCO, Scopus ve Dergipark" veri tabanlarından ulaşılabilen ve tam metin olarak erişilebilen karşılıklı öğretim tekniği içerikli bilimsel yayın olmasıdır. Çalışma ile ilgili olarak bu ölçütü karşılayan toplam 41 bilimsel yayın incelenmiştir. Bu 41 bilimsel yayın içerisine, karşılıklı öğretim tekniğini ile doğrudan ilişkili olanlar dâhil edilmiştir. Dolaylı veya ilgili olmayan çalışmalar dâhil edilmemiştir. Bu çalışmaların, 21'i makale, 7'si doktora tezi, 4'ü yüksek lisans tezi, 4'ü rapor, 4'ü bildiri ve 1'i ise kitap bölümüdür.

Veri Toplama Aracı

Çalışmada araştırmacılar tarafından geliştirilen “Yayın Sınıflama Formu” kullanılmıştır. Bu form, toplam 41 bilimsel yayının toplanmasında temel araç olarak kullanılmıştır.

Formun hazırlanmasında öncelikle araştırmacılar tarafından künye bilgisi, konu alanı, araştırma modeli, örneklem büyüklüğü, örnekleme modeli, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemi bilgilerini içeren üst başlıklar ve buna bağlı olarak alt başlıklar oluşturulmuştur. Ardından hazırlanan form 2 alan uzmanına gönderilmiştir. Form, dil anlatım yönüyle Türkçe eğitimcisi Doçenti ve öğretim tekniği açısından eğitim programları ve öğretimi Profesörü tarafından incelenmiştir. Dönütlere göre forma son şekli verilerek uygulamaya geçilmiştir.

Veri Analizi

Araştırmanın veri analizinde nitel veri analizi yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. Çalışmanın araştırma modeli ve amaçları ile uyumlu olarak bu analiz tercih edilmiştir. İçerik analizi, ilişkili verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirerek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize edip yorumlayarak bu verilerin kodlama, sınıflama, tanımlama ve raporlama aşamalarına göre oluşturulmasıdır (Çifçi & Ersoy, 2021; Glesne, 2012; Yıldırım & Şimşek, 2008). Bu doğrultuda araştırmacılar tarafından yayın sınıflama formu hazırlanmış ve elde edilen veriler, Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) paket programı aracılığıyla kodlanarak analiz edilmiştir. Veriler analiz edilirken her bir çalışma; künye bilgisi, konu alanı, araştırma modeli, örneklem büyüklüğü, örnekleme modeli, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemi ele alınarak sınıflandırılmıştır. Bulgular, frekans ve yüzde olarak hesaplanıp betimsel olarak sunulmuştur.

Bulgular

Bulgular, betimsel-içerik analizi yöntemi ve yayın sınıflama formu ile toplanan karşılıklı öğretim tekniği ile ilgili 1984-2023 yılları arasında yayımlanan ve içerik analizi kullanılarak çeşitli sınıflamalara göre değerlendirilen 41 bilimsel araştırmayı içermektedir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt problemini, “1984-2023 yılları arasında karşılıklı öğretim tekniği alanındaki çalışmaların künye bilgisi dağılımı nasıldır?” sorusu oluşturmaktadır. Çalışmaların künye bilgisine ait yazarları, yayın türü ve diline ait bulgular Çizelge 1’de sunulmuştur.

Bu bulgulara göre, 41 çalışmanın 4’ünün (%9,75) yazarının Türk, 37’sinin (%90,25) ise yabancı olduğu görülmektedir. Dergi/tez türü bulgusuna göre çalışmaların 38’i (%92,7) uluslararası, 3’ü (%7,3) ise ulusal tabanlı yayınlanan çalışmalardan oluşmaktadır. Çalışmaların yayın dili incelendiğinde 2’sinin (%4,8) Türkçe, 39’unun (%95,12) ise İngilizce çalışmalarla dağılım gösterdiği söylenebilir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt problemini, “1984-2023 yılları arasında karşılıklı öğretim tekniği alanındaki çalışmaların yıllara göre değişimi nasıldır?” sorusu oluşturmaktadır. Bu alt problem doğrultusunda 1984-2023 yılları arasında yayımlanan karşılıklı öğretim tekniği ile ilgili çalışmaların yıllara göre dağılımı analiz edilmiş ve frekans ve yüzdeleri Çizelge 2’de gösterilmiştir.

Çizelge 2 de karşılıklı öğretim tekniği alanında yayımlanan çalışmaların yıllara göre dağılımı gösterilmiştir. İlk çalışmanın 1984’de 1 adet ile yapıldığı, 1987, 1991, 1992, 1997, 1999, 2003,2006, 2007, 2008, 2009, 2013, 2014, 2015 ve 2017 yıllarında da 1 çalışma yapıldığı görülmektedir. Çizelge 2 incelendiğinde en fazla 7 (%17,1) adet ile 2018 yılında ve 3 (%7,7) adet ile 2012 yılında çalışma yayımlanmıştır. Bu bulgulara göre yıllara göre dağılımda dengesizlikler olduğu söylenebilir. Hatta karşılıklı öğretim tekniği ile ilgili bazı yıllar hiç yayının olmadığı bu durumun ayrıca değerlendirilmesi gerektiği söylenebilir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın üçüncü alt problemini, “1984-2023 yılları arasında karşılıklı öğretim tekniği alanındaki çalışmaların konu alanı dağılımı nasıldır?” sorusu oluşturmaktadır. Bu alt problem doğrultusunda 1984-2023 yıllarında yayımlanan karşılıklı öğretim tekniği çalışmaları konu alanlarına göre analiz edilmiş ve bunlara ilişkin frekans ve yüzdeleri Çizelge 3’de verilmiştir.

Çizelge 1. Çalışmaların Künye Dağılımı

Künye Bilgisi		F	%
Yazarlar	Türk	4	9,75
	Yabancı	37	90,25
	Karma	0	0
Toplam		41	100
Dergi/Tez/Rapor/Bildiri Türü	Uluslararası	38	92,7
	Ulusal	3	7,3
Toplam		41	100
Yayın Dili	Türkçe	2	4,8
	İngilizce	39	95,12
Toplam		41	100

Çizelge 2. Karşılıklı Öğretim Tekniği Alanında 1984-2023 Yılları Arasındaki İncelenen Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	F	%
1984	1	2,4
1987	1	2,4
1991	1	2,4
1992	1	2,4
1993	2	4,9
1997	1	2,4
1999	1	2,4
2001	2	4,9
2003	1	2,4
2006	1	2,4
2007	1	2,4
2008	1	2,4
2009	1	2,4
2010	2	4,9
2011	2	4,9
2012	3	7,7
2013	1	2,4
2014	1	2,4
2015	1	2,4
2016	2	4,9
2017	1	2,4
2018	7	17,1
2019	2	4,9
2020	2	4,9
2021	2	4,9
Toplam	41	100

Çizelge 3. Çalışmaların Konu Alanlarına Ait Bulgular

Konu Alanları	F	%
Öğrenme Modelleri	30	73,2
Öğretmen Eğitimi	2	4,9
Özel Eğitim	6	14,6
Eğitim Öğretim Sorunları	1	2,4
Etkinlik Türleri	2	4,9
Toplam	41	100

Çizelge 3 değerlendirildiğinde araştırma kapsamında incelenen çalışmalarda birden fazla konu çalışıldığı görülmüştür. Belirgin olarak 30 (%73,2) çalışmada “Öğrenme Modelleri” üzerine durulduğu saptanmıştır. Ayrıca 6 (%14,6) çalışmada “Özel Eğitim”, 2 (%4,9) çalışmada “Öğretmen Eğitimi”, 2 (%4,9) çalışmada “Etkinlik Türleri” ve 1 (%2,4) çalışmada “Eğitim Öğretim Sorunları” konu alanları içinde yer almıştır.

Yayımlanan araştırmalar konu açısından çeşitlilik gösterse de çoğunlukla “Öğrenme Modelleri” üzerinde durulmuştur. Bu bulgu, karşılıklı öğretim tekniğinin öğretim modeli olması ile açıklanabilir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın dördüncü alt problemini, “1984-2023 yılları arasında karşılıklı öğretim tekniği alanındaki çalışmaların araştırma modeli dağılımları nasıldır?” sorusu oluşturmaktadır. Bu alt problem doğrultusunda 1984-2023 yıllarında yayımlanan karşılıklı öğretim tekniği ile ilgili çalışmalar kullanılan araştırma modeli dağılımlarına göre

detaylandırılmış ve bu bulgulara ilişkin yüzde ve frekanslar Çizelge 4’de gösterilmiştir.

İncelenen çalışmaların 21’i nicel, 12’si nitel ve 8’i karma yönetime yönelik olduğu söylenebilir. İncelenen çalışmalarda deneysel desende olan nicel makalelerin 20’si (%48,8) yarı deneysel, 1’i (%2,4) tek denekli desendir. Tarama olan nicel çalışma ise bulunmamaktadır. Etkileşimli desene sahip olan nitel çalışmaların 4’ü (%9,8) olgu bilim araştırmasıdır. Etkileşimli olmayan nitel çalışmaların ise 7’si (%17,1) derleme türüne aittir. Karma desendeki çalışmaların 6’sı (%14,6) çeşitleme nicel+nitel ve 2’si (%4,9) açıklayıcı nicel-nitel türündedir.

İncelenen çalışmalar çoğunluk olarak yarı deneysel desenlidir. Bu model, karşılıklı öğretim tekniğinde yaygın kullanılan bir model türü olup araştırma kapsamında bu model ile katılımcıların karşılıklı öğretim tekniği ile gelişimlerini görebilmek için kullanılacak en kolay ölçümlerden biridir.

Bu bulgulara göre, nitel araştırmalar ya da karma araştırmalar yaygın olarak kullanılmamaktadır.

Çizelge 4. Araştırma Yöntem ve Modeline Göre Dağılımlar

Ana Kategori		Alt Kategori		
		F	%	
Nicel	Deneysel	Tam Deneysel	0	0
		Yarı Deneysel	20	48,8
		Tek Denekli	1	2,4
	Tarama	Betimsel	0	0
		Karşılaştırmalı	0	0
		Korelasyonel	0	0
Nitel	Etkileşimli	Genel Tarama	0	0
		Kültür Analizi	0	0
		Olgu bilim	4	9,8
		Örnek Olay	0	0
		Teori Oluşturma	0	0
		Eleştirel Çalışmalar	1	2,4
	Etkileşimsiz	Diğer	0	0
		Tarihsel	0	0
		Kavram	0	0
		Derleme	7	17,1
Karma	Karma	Meta	0	0
		Diğer	0	0
		Açıklayıcı Nicel-Nitel	2	4,9
		Keşfedici Nicel-Nitel	0	0
Toplam		Çeşitleme Nicel+Nitel	6	14,6
			41	100

Çizelge 5. Örneklem büyüklüğüne ait bulgular

Örneklem/Çalışma Grubu Büyüklüğü	F	%
1-10	1	2,4
11-30	5	12,2
31-100	16	39,0
101-300	11	26,9
301-1000	2	4,9
1000'den Fazla	0	0
Kuramsal	6	14,6
Toplam	41	100

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın beşinci alt problemini, "1984-2023 yılları arasında karşılıklı öğretim tekniği alanındaki çalışmaların örneklem sayısal dağılımı ve grupları nasıldır?" sorusu oluşturmaktadır. Bu alt problem doğrultusunda 1984-2023 yıllarında yayımlanan karşılıklı öğretim tekniği ile ilgili araştırmalarda kullanılan örneklem sayısal büyüklükleri ve grupları değerlendirilmiş ve buna bağlı bulgular Çizelge 5 ve Çizelge 6 ile gösterilmiştir.

Karşılıklı öğretim tekniği alanında yayımlanan bilimsel çalışmaların örneklem sayısına incelendiğinde en çok 31-100 aralığında (%39) örneklem sayısının olduğu söylenebilir. İkinci olarak 101-300 arası (%26,9) örneklem takip etmektedir. Üçüncü olarak ise 11-30 aralığı (%12,2) ve 301-1000 aralığı (%4,9) örneklem sayıları izlemektedir. 1-10 örneklem aralığı 1 çalışmada (%2,4) tercih edilirken 1000'den fazla örneklem aralığının hiç tercih edilmediği ve

ayrıca örneklem sayısı belirtilmemiş kuramsal makalelerin %14,6 oranındaki varlığı dikkat çekmektedir.

Çalışmaların araştırma ve analizindeki önemli verileri sunan, evrenin küçük bir bölümü olan örneklemdir. Elde edilen bulgular, incelenen araştırmaların çoğunluğunda nicel modeller kullanılması sebebiyle genel olarak 31-100 ve 101-300 örneklem aralığı ile çalışıldığı görülmektedir.

Karşılıklı öğretim tekniği alanındaki çalışmaların örneklem grupları düzeyine göre yüzde ve frekanslar Çizelge 6'da verilmiştir.

Örneklem düzeyine bakıldığında %40,91 (18) oranla ilkökul 1-4. Sınıf aralığındaki çocukların en büyük örneklemini oluşturduğu görülmektedir. Ardından %25 (11) oranla ortaokul 5-8. sınıf öğrencileri, %11,36 (5) oranla ortaöğretim 9-12. sınıf öğrencileri ve aynı oranla lisans öğrencileri, %6,82 (3) oranla öğretmenler, %2,27'lik (1) okul öncesi çocukları ve diğer grubu olarak söylenebilir.

Çizelge 6. Örneklem Gruplarına Göre Bulgular

Örneklem Grupları	F	%
Okul öncesi	1	2,27
İlkokul (1-4)	18	40,91
Ortaokul (5-8)	11	25,00
Ortaöğretim (9-12)	5	11,36
Lisans	5	11,36
Lisansüstü	0	0
Öğretmen	3	6,82
Yönetici	0	0
Veli	0	0
Diğer	1	2,27
Toplam	44	100

Çizelge 7. Kullanılan veri toplama araçlarının dağılımı

Ana Kategori	Alt Kategori	F	%
Gözlem Formu		8	12,5
Görüşme Formu	Yapılandırılmış	1	1,5
	Yarı Yapılandırılmış	6	9,4
	Yapılandırılmamış	0	0
	Odak Grup	0	0
Başarı Testi	Seçmeli	21	32,8
	Açık Uçlu	11	17,3
	Diğer	1	1,5
Tutum/Algı/Kişilik/Yetenek Testleri		3	4,7
Anket	Likert	3	4,7
	Açık Uçlu	3	4,7
	Diğer	0	0
Alternatif Değerlendirme Araçları		0	0
Dokümanlar		7	10,9
Diğer		0	0
Toplam		64	100

Karşılıklı öğretim tekniği uygulamalarının ilkökul düzeyindeki öğrencilere uygulanması ve geri dönüş alınması diğer örneklem basamaklarına kıyasla daha rahat olduğu düşünülürse ilkökul öğrencilerinin yer aldığı örneklem grubunun öne çıkması doğal bir bulgudur.

Diğer örneklem grupları ile sınırlı sayıda çalışma olduğu görülmüştür. Farklı örneklem grupları ile karşılıklı öğretim tekniği uygulamalarının gerçekleştirilmesi bu alana çeşitlilik sağlayabilir.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın altıncı alt problemini, “1984-2023 yılları arasında karşılıklı öğretim tekniği alanındaki çalışmaların kullanılan veri toplama aracına göre dağılımı nasıldır?” sorusu oluşturmaktadır. Bu alt problem doğrultusunda 1984-2023 yıllarında yayımlanan karşılıklı öğretim tekniğine yönelik çalışmalarda veri toplama araçları değerlendirilmiş ve buna bağlı bulgular Çizelge 7’de gösterilmiştir.

Karşılıklı öğretim tekniği alanındaki araştırmalar kullanılan veri toplama araçları incelendiğinde, çalışmaların 33’ünde (%51,6) başarı testi kullanılmıştır. Bu başarı testlerinin 21’i (%32,8) seçmeli, 11’i (%17,3) açık uçludur. 8 çalışmada (%12,5) gözlem formu, 7 çalışmada (%10,9) ise görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu kullanılan çalışmaların 6’sı (%9,4) yarı yapılandırılmış, 1’i (%1,5)

yapılandırılmış görüşmedir. 7 araştırmada (%10,9) dokümanlar incelenerek derleme çalışmaları yapılmıştır. 6 çalışmada (%9,4) anket kullanılmıştır ve bu anketlerin yarısı likert tipli (%4,7), diğer yarısı açık uçlu (%4,7) sorulardan oluşmaktadır. Tutum/algı/kişilik/yetenek testleri ise 3 çalışmada (%4,7) kullanılmıştır. Çalışmalarda en çok başarı testi kullanılmıştır. Bu durum karşılıklı öğretim tekniğinin etkililiğini ölçmek için en verimli yöntemin başarı testleri olduğu ile açıklanabilir.

Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın yedinci alt problemini, “1984-2023 yılları arasında karşılıklı öğretim tekniği alanındaki çalışmaların veri analizi yöntemi dağılımları nasıldır?” sorusu oluşturmaktadır. Bu alt problem doğrultusunda 1984-2023 yıllarında yayımlanan Karşılıklı öğretim tekniği ile ilgili çalışmalarda tercih edilen veri analiz yöntemlerine ilişkin yüzde ve frekansları Çizelge 8’de sunulmuştur.

Veri analizi bulguları incelendiğinde nicel kestirimsel analiz yöntemlerinden ANOVA – ANCOVA yönteminin %22,2 (10) oranla kullanıldığı görülmektedir. Bunu %20 (9) oranla t-testi izlemektedir. Non-parametrik testler %8,9 oranla (4), MANOVA-MANCOVA %4,4 oranla (2), regresyon analizi ise %2,2 oranla (1) kullanılmıştır. Diğer kestirimsel analiz yöntemleri ise %6,8 oranla (3) tercih edilmiştir. Bir diğer nicel veri analiz yöntemi olan betimsel analiz

değerlerine bakıldığında %8,9 oranla (4) frekans/yüzde, %4,4 (2) oranla ortalama standart sapma, %2,2 (1) oranla ise grafiklerle gösterim kullanıldığı görülmektedir. Nitel analiz

yöntemlerinden ise içerik analizi (%8,9) ve betimsel analiz (%8,9) aynı oranda kullanılmıştır.

Çizelge 8. Veri analiz yöntemine ait bulgular

Ana Kategori	Alt Kategori	F	%
Betimsel	Yüzde/Frekans	4	8,9
	Ortalama/Standart	2	4,4
	Sapma	1	2,2
	Grafikle Gösterim	0	0
	Diğer	7	15,5
	Ara Toplam		
Kestirimsel	Korelasyon Analizi	1	2,2
	T-testi	9	20
	ANOVA – ANCOVA	10	22,2
	MANOVA – MANCOVA	2	4,4
	Faktör Analizi	0	0
	Regresyon Analizi	1	2,2
	Non-parametrik Testler	4	8,9
	Diğer	3	6,8
	Ara Toplam	30	66,7
	Nitel	Betimsel Analiz	4
İçerik Analizi		4	8,9
Diğer		0	0
Ara Toplam		8	17,8
Toplam		45	100

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

1984-2023 yılları arasında, karşılıklı öğretim tekniği ile ilgili doğrudan 41 çalışma bulunmaktadır. Karşılıklı öğretim tekniği ile ilgili incelenen çalışmaların yıllara göre dağılımı incelendiğinde 2018 yılı itibarıyla önemli bir artış olduğu görülmektedir. Dalga ve Taşlıbeyaz (2020), 1999-2020 yılları arasında zihinsel engelli öğrencilerin okuma ve yazma becerisini arttırmaya yönelik çalışmaları derledikleri araştırmalarında karşılıklı öğretim tekniğinin kullanıldığı sadece bir çalışmaya ulaşabilmişlerdir. Konu alanlarına göre araştırmalar incelendiğinde en fazla öğrenme modelleri ve özel eğitim alanı ile ilgili çalışmaların yürütüldüğü tespit edilmiştir. Karşılıklı öğretim tekniğinin özellikle zihinsel yetersizlik tanısı olan ve okuduğunu anlama güçlüğü yaşayan öğrencilerde uygulanması bu hususu desteklemektedir. McAllum (2014), araştırmasında karşılıklı öğretim tekniğinin kavrama becerisi düşük olan öğrenciler için okuduğunu anlamaya yönelik güçlü olduğunu kanıtlamıştır. Araştırma modeline göre çalışmalar incelendiğinde nicel boyutta en fazla yarı deneysel, nitel boyutta derleme ve açıklayıcı sıralı desen kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak toplamda daha çok yarı deneysel çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Clearinghouse (2013) ise karşılıklı öğretim tekniği ile ilgili yapılan çalışmaların çoğunun meta analiz veya literatür taraması şeklinde olduğu ve uygulama yapılmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu durumun tekniğin hala yeni ve yaygın olmamasından kaynaklandığı söylenebilir. Örneklem büyüklüğü açısından incelendiğinde 31-100 arası öğrenci ile çalışmaların daha

çok yapıldığı görülmektedir. Bu durum, çalışmaların yarı deneysel yöntemlere yoğunlaşmasından kaynaklandığı olarak yorumlanabilir. Örneklem gruplarına göre incelendiğinde ilkokul düzeyinde araştırmaların daha çok yapıldığı tespit edilmiştir. Arıcan ve Yılmaz (2020) karşılıklı öğretim tekniğinin ilkokullarda uygulanmasının daha yararlı olacağını ifade etmişlerdir. Güldenoğlu ve Kargın (2012) ve Gilbert'e (2018) göre, karşılıklı öğretim tekniğinin farklı uyarlamalara karşı esnek olması nedeniyle öğretmenlerin farklı gruplara öğretim yapabilmesine imkân sunulabilir. Veri toplama araçları açısından incelendiğinde başarı testlerinin daha çok kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun deneysel çalışmaların yoğun olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Veri analiz yöntemi incelendiğinde daha çok kestirimsel yöntemlerin tercih edildiği tespit edilmiştir. Bu durumun nicel çalışmaların daha fazla olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Alanyazın incelemesi sonucu, karşılıklı öğretim tekniği ile ilgili detaylı içerik analizinin başka bir araştırmada bulunmadığı görülmüştür. Bu nedenle araştırmanın sonuçları detaylı bir şekilde tartışılmamıştır.

Bu araştırmada karşılıklı öğretim tekniği ile ilgili yayımlanmış bilimsel çalışmaların betimsel içerik analizleri ortaya konmuştur. Bu bağlamda araştırma sonuçlarına dayalı şu önerilerde bulunulabilir;

Karşılıklı öğretim tekniği alanında yapılan bilimsel çalışmalarda konu veya temalar çeşitlendirilebilir. Karşılıklı öğretim tekniği ile ilgili lisansüstü çalışmaların sayısı artırılabilir. Karşılıklı öğretim alanındaki çalışmalar örneklem sayısı olarak genelde 31-100 aralığındadır. Fakat araştırmacılar yöntem ve konu uygunluklarını göz önünde

bulundurarak örneklem sayısını çeşitlendirebilir, nicel ve nitel veriler için örneklem sayısını farklılaştırılabilir. Karşılıklı öğretim tekniği ile ilgili çalışmalarda birçok yöntem kullanılmış olsa da yoğun olarak yarı deneysel çalışmalar yürütüldüğü görülmüştür. Bundan sonraki çalışmalarda nitel araştırma gibi yöntemlerin sayısı artırılabilir.

Extended Abstract

Introduction

Among the commonly used methods in the literature to improve and support the reading skills of students with special needs or with normal development is the reciprocal teaching technique. The reciprocal teaching technique was developed by Anne Marie Palincsar in 1984. Reciprocal teaching is a suitable technique for students with adequate reading performance but poor comprehension (Le Fevre et al., 2003). Palincsar and Brown (1984) states that the technique consists of three components: a) teaching and applying the four main steps of the technique, which are predicting, explaining, asking questions, and summarizing, b) establishing positive communication between the instructor and the student during the application phase, and c) gradually withdrawing support. Stricklin (2011) emphasizes that students are not afraid of reading thanks to the reciprocal teaching technique and that student profiles that are willing to learn new information while having fun and learn to work in cooperation are formed.

This study aimed to reveal the trends in a comprehensive and holistic way by classifying the research conducted between 1984 and 2023 using the reciprocal teaching technique in terms of citation information, year, subject area, research model, sample size, sample group, data collection tools and data analysis methods. For this, answers to the following questions were sought:

1. How is the information distribution of the studies in the field of the reciprocal teaching technique between 1984 and 2023?
2. What are the trends in reciprocal teaching research over time from 1984 to 2023?
3. What is the subject area distribution of the studies in the field of the reciprocal teaching technique between 1984 and 2023?
4. What is the research model distribution of the studies in the field of the reciprocal teaching technique between 1984 and 2023?
5. What is the sample distribution and groups of studies in the field of the reciprocal teaching technique between 1984 and 2023?
6. What is the distribution of the studies in the field of the reciprocal teaching technique between 1984 and 2023 according to the data collection tools used?
7. What is the data analysis method distribution of the studies in the field of the reciprocal teaching technique between 1984 and 2023?

Method

This research adopted a descriptive-content analysis method, one of the qualitative research methods, in order to examine in detail the scientific studies conducted from the historical process of the reciprocal teaching technique (1984) to the present (2023). Descriptive-content analysis aims to reveal the trends, outputs and reflections of these studies in a systematic way, depending on the in-depth examination of studies on a particular subject but independently of each other. In this respect, descriptive-content analysis can be defined as transforming similar or different data into a form that the reader can understand by bringing together certain concepts and themes (Bauer, 2003; Çifçi & Ersoy, 2021; Dere & Ateş, 2023; Fraenkel & Wallen, 2000; Sözbilir et al., 2012; Ültay et al., 2021).

The universe of the research consisted of scientific studies such as theses, articles, reports, and abstracts published on the reciprocal teaching technique between 1984 and 2023.

Criterion sampling, one of the purposeful sampling methods, was used in the universe selection of the research. The study included a number of criteria previously determined by the researchers (Marshall & Rossman, 2014). The criterion of the research included that the study must be a scientific publication with the content of the reciprocal teaching technique, which can be accessed from the databases of "Google Scholar, ERIC, Web of Science, EBSCO, Scopus and Dergipark", and can be accessed as full text. A total of 41 scientific publications meeting this criterion were examined.

The "Publication Classification Form" developed by the researchers was used in the study. This form was used as the basic tool for selecting a total of 41 scientific publications.

Content analysis, one of the qualitative data analysis methods, was used in the data analysis of the research. This analysis was preferred in accordance with the research model and objectives of the study. Content analysis is the creation of these data according to the coding, classification, definition and reporting stages by bringing together related data within the framework of certain concepts and themes and organizing and interpreting them in a way that the reader can understand (Çifçi & Ersoy, 2021; Glesne, 2012; Yıldırım & Şimşek, 2008). In this direction, a publication classification form was prepared by the researchers and the data obtained were coded and analyzed using the Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) package program. While analyzing the data, each study was classified by considering citation information, year, subject area, research model, sample size, sample group, data collection tools and data analysis methods. Findings were calculated as frequency and percentage and presented descriptively.

Results

Table 2 shows the distribution of studies published in the field of the reciprocal teaching technique according to years. The results indicated that the first study was carried

out with 1 study in 1984, and 1 study was carried out for each year in 1987, 1991, 1992, 1997, 1999, 2003, 2006, 2007, 2008, 2009, 2013, 2014, 2015 and 2017. Table 2 shows that most studies were published in 2018 (7, 17.1%) and in 2012 (3, 7.7%). According to these findings, it can be said that there are imbalances in the distribution by years. In fact, no publications for some years on the reciprocal teaching technique should be evaluated separately.

When the data collection tools used in the studies in the field of the reciprocal teaching technique were examined, achievement tests were used in 33 (51.6%) of the studies. Of these achievement tests, 21 (32.8%) were elective and 11 (17.3%) were open-ended. Observation forms were used in 8 studies (12.5%), and interview forms were used in 7 studies (10.9%). Six (9.4%) of the studies using interview form were semi-structured and 1 (1.5%) was structured interview. In 7 studies (10.9%), the documents were reviewed, and review studies were carried out. Questionnaires were used in 6 studies (9.4%), and half of these questionnaires were Likert type (4.7%) and the other half (4.7%) were open-ended questions. Attitude/perception/personality/ability tests were used in 3 studies (4.7%). Most of the studies used achievement tests. This situation can be explained by the fact that achievement tests are the most efficient method to measure the effectiveness of the reciprocal teaching technique.

Discussion

There are 41 studies published on the reciprocal teaching technique between 1984 and 2023. When the distribution of studies examined in the field of the reciprocal teaching technique was examined by years, the results indicated a significant increase as of 2018. Dalga and Taşlıbeyaz (2020) found only one study which used the reciprocal teaching technique in their research, in which they compiled studies aimed at increasing the reading and writing skills of mentally challenged students between 1999 and 2020. When the studies were examined according to the research method, the study concluded that the studies mostly adopted quasi-experimental in the quantitative dimension, and the review and explanatory sequential design in the qualitative dimension. However, most studies employed quasi-experimental method in total. Clearinghouse (2013) concluded that most of the studies on the reciprocal teaching technique were in the form of meta-analysis or literature review, and no study was conducted using experimental methods. The study determined that most of the research was done at primary school level according to sample groups. Arıcan and Yılmaz (2020) stated that it would be more beneficial to apply the reciprocal teaching technique in primary schools. Güldenoğlu and Kargın (2012) states that the reciprocal teaching technique is flexible to adaptations, allowing teachers to teach different groups. When the data analysis method was examined, the study determined that most of the studies preferred predictive methods. This may be due to the fact

that most of the studies were conducted using quantitative methods. The literature review indicated that detailed content analysis about the reciprocal teaching technique was not found in any other research, to the best of the researchers' knowledge. Therefore, the results of the study could not be discussed in detail.

Pedagogical Implications

Studies in the field of the reciprocal teaching technique can be diversified according to their focus areas. The number of postgraduate studies can be increased. Samples of the studies in the field of the reciprocal teaching technique are generally in the range of between 31 and 100. However, researchers can study with the number of appropriate samples by considering method and subject suitability, and the number of samples can be differentiated for quantitative and qualitative data. Although many methods have been used in the studies in the field of the reciprocal teaching technique, the results indicated that intensive quasi-experimental studies were carried out. Future research can use different methods with a specific focus on qualitative methods.

Araştırmanın Etik Taahhüt Metni

Yapılan bu çalışmada bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulduğu; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifatın yapılmadığı, karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde "Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi ve Editörünün" hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğu sorumlu yazar tarafından taahhüt edilmiştir.

Kaynaklar

- Arıcan, S., ve Yılmaz, M. (2020). Karşılıklı öğretim stratejisinin okuduğunu anlama becerilerini geliştirmedeki önemi. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 6(33): 1219- 1228
- Bauer, M. W. (2003). *Classical content analysis: A review*. M. W. Bauer and G. Gaskell (Eds.), *Qualitative researching with text, image and sound* (pp.131-151). Sage Pub.
- Blazer, C. (2007). Reciprocal Teaching. Information Capsule. Volume 0609. *Research Services, Miami-Dade County Public Schools*.
- Bottomley, D., and Osborn, J. (1993). *Implementing reciprocal teaching with fourth- and fifth-grade students in content area reading*. Retrieved on September 10, 2015 from <http://hdl.handle.net/2142/17937>
- Çifçi, M., ve Ersoy, M. (2021). Pandemi sürecinde eğitim alanında yapılan çalışmaların eğilimleri: Türkiye örneği. *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 12(43), 75-87. <http://dx.doi.org/10.35826/ijoes.2860>
- Clark, L. (2003). *Reciprocal teaching strategy and adult high school students* (Master's Thesis, Kean Üniversitesi, New Jersey).
- Clearinghouse, W. W. (2013). *Read Naturally [R]. What Works Clearinghouse Intervention Report. Updated*.

- Dalga, A., ve Taşlıbeyaz, H. F. (2020). Zihinsel engelli öğrencilerin okuma ve yazma becerisini arttırmaya yönelik çalışmaların analizi. *Social Sciences Studies Journal*, 6(64).
- Dere, İ., and Ateş, Y. (2023). Studies on Literacy Skills in Social Studies Education: A Systematic Literature Review (1996-2020). *Scandinavian Journal of Educational Research*, 67(3), 360-376. <https://doi.org/10.1080/00313831.2021.2021439>
- DiLorenzo, K. E. (2010). *The effects of reciprocal teaching on the science literacy of intermediate elementary students in inclusive science classes* (Doctoral dissertation, Florida Atlantic University, Boca Raton, FL).
- Fraenkel, J. R., and Wallen, N. (2000). *How to design and evaluate research in education* (4th ed.). McGraw-Hill.
- Glesne, C. (2012). *Nitel araştırmaya giriş* (Çev. A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu). Anı Yayıncılık.
- Gilbert, F. (2018). Riding the reciprocal teaching bus: a teacher's reflections on nurturing collaborative learning in a school culture obsessed by results. *Changing English*, 25(2), 146-162. <https://doi.org/10.1080/1358684X.2018.1452606>
- Güldenoğlu, B. (2008). Zihinsel yetersizliği olan öğrencilerde okuduğunu anlama becerilerinin desteklenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 9(02), 51-63.
- Güldenoğlu, B., ve Kargın, T. (2012). Karşılıklı öğretim tekniğinin hafif derecede zihinsel engelli öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri üzerindeki etkililiğinin incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 13(01), 17-34.
- Kula, S. S. (2018). *Karşılıklı öğretim tekniğinin ilkökul öğrencilerinin okuduğunu anlama, öğrenme kalıcılığı ve öz yeterlik algısına etkisi* (Doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara).
- Kula, S. S. (2021). The effects of reciprocal teaching on the perceived reading comprehension self-efficacy of 2nd-grade pupils: Reflections of the pupils and their teacher. *African Educational Research Journal*, 9(3), 679-686. <https://doi.org/10.30918/aerj.93.21.102>
- Le Favre, D., Moore, D., and Wilkinson, I. (2003). Tape-Assisted Reciprocal Teaching: Cognitive Bootstrapping For Poor Decoders. *British Journal Of Educational Psychology*, 73(1), 37-58.
- Lewis, R. B., and Doorlag, D. H. (1983). *Teaching Special Studies in Mainstream*. Ohio: Charles E. Merrill Publishing Company.
- Lundberg, I., and Reichenberg, M. (2011). Developing reading comprehension among students with mild intellectual disabilities: An intervention study. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 57, 89-100. <https://doi.org/10.1080/00313831.2011.623179>
- Marshall, C., and Rossman, G. B. (2014). *Designing Qualitative Research*. Sage.
- McAllum, R. (2014). Reciprocal teaching: Critical reflection on practice. *Kairaranga*, 15(1), 26- 35.
- Oczkus, L. D. (2010). *Reciprocal teaching at work: Powerful strategies and lessons for improving reading comprehension*, (2nd ed.). New York, DE: International Reading Association.
- Palincsar, A. S. (1987). *Collaborating for collaborative learning of text comprehension*. Paper Presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association. Washington, DC.
- Palincsar, A. S., and Brown, A. L. (1984). Reciprocal Teaching Of Comprehension-Fostering And Comprehension-Monitoring Activities. *Cognition and Instruction*, 1, 117-175.
- Rosenshine, B., and Meister, C. E. (1993). Reciprocal teaching: A review of 19 experimental studies. *Center for the Study of Reading Technical Report; no. 574*.
- Sözbilir, M., Kutu, H., and Yaşar, M. D. (2012). Science education research in Turkey: A content analysis of selected features of papers published. J. Dillon and D. Jorde (Eds). *The World of Science Education: Handbook of Research in Europe* (s. 341-374). Sense Publishers.
- Stricklin, K. (2011). Hands-on reciprocal teaching: A comprehension technique. *The Reading Teacher*, 64(8), 620-625. <https://doi.org/10.1598/RT.64.8.8>
- Ültay, E., Akyurt, H., ve Ültay, N. (2021). Sosyal bilimlerde betimsel içerik analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 188-201.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (7. Baskı). Seçkin Yayıncılık..